

การศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู

A STUDY THE SKILL SCHOOL ADMINISTRATORS IN BASIC EDUCATION
UNDER NA KLANG DISTRICT, NONGBUALAMPHU PROVINCE

พิพัฒน์ ประดับเพชร¹ และ เอกลักษณ์ เพ็ญพรหม²

Pipat Pradapphet ¹ and Akalak Pengprom ²

¹นักวิจัยอิสระ

²นักวิจัยอิสระ

E-mail address: lynamic@gmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู 2. เปรียบเทียบทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู จำนวน 273 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเทียบหาขนาดตัวอย่างของเครซีและมอร์แกน และสุ่มกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน โดยใช้ขนาดของสถานศึกษาเป็นชั้นในการแบ่งได้กลุ่มตัวอย่าง ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปและสถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบค่าที (t- test) และทดสอบค่าเอฟ (F – test) หากพบความแตกต่างเปรียบเทียบพหุคูณด้วยวิธีการเชฟเฟ (Scheffe's Method)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปหาน้อย คือ ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ทักษะด้านความรู้ความคิด ทักษะด้านการศึกษาและการสอน ด้านเทคนิควิธี และด้านความคิดรวบยอด ตามลำดับ
2. การเปรียบเทียบทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: ทักษะการบริหาร, ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

The objectives of this study were: 1. To study administrative skills of administrators of basic education institutions. Na Klang District Nong Bua Lam Phu Province. 2. To compare administrative skills of administrators of basic education institutions. Na Klang District Nong Bua Lamphu Province Classified by educational qualification operational experience and the size of the school sample including school administrators and teachers in basic educational institutions Na Klang District Nong Bua Lamphu Province, 273 people Sample size was determined using Craigie and Morgan's sample comparison tables. The samples were randomly stratified by proportional sampling. Using the size of the school as a class to divide the sample. The questionnaire was used as a tool for collecting data. The consistency index was 1.00 and the confidence was 0.98. Data were analyzed using a packaged program and statistics were used: percentage, mean, standard deviation, t-test and F-test. Scheffe's Method.

Research results.

1. Administrative Skills of Basic School Administrators Na Klang District Nong Bua Lamphu Province Overall, it was at a high level. When considering each aspect, it was found that all aspects were at a high level. In descending order, these are interpersonal skills. cognitive skills Educational and teaching skills technical method and conceptual aspects, respectively.

2. A Comparison of Administrative Skills of Basic School Administrators Na Klang District Nong Bua Lamphu Province Classified by educational qualification operational experience and the size of the school overall and side no difference.

Keywords: Administrative skills, Administrative skills of school administrators

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคน สร้างสังคม และสร้างชาติ เป็นกลไกหลักในการพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุข ในกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ 21 เนื่องจากการศึกษามีบทบาทสำคัญ ในการสร้างความได้เปรียบของประเทศเพื่อการแข่งขันและยืนหยัดในเวทีโลกภายใต้ระบบ เศรษฐกิจและสังคมที่เป็นพลวัต ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกจึงให้ความสำคัญและทุ่มเทกับการพัฒนา การศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของตนให้สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของระบบ เศรษฐกิจ และสังคมของประเทศ ภูมิภาค และของโลก ควบคู่กับการธำรงรักษาอัตลักษณ์ของประเทศ ในส่วนของประเทศไทย ได้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษา การพัฒนาศักยภาพ และขีดความสามารถของคนไทยให้มีทักษะความรู้ความสามารถ และสมรรถนะที่สอดคล้อง กับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศ ภายใต้แรงกดดันภายนอกจากกระแสโลกาภิวัตน์ และแรงกดดันภายในประเทศที่เป็นปัญหาวิกฤตที่ประเทศต้องเผชิญ เพื่อให้คนไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดี สังคมไทยเป็นสังคมคุณธรรม จริยธรรม และประเทศสามารถก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ ปานกลางไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้ว รองรับการเปลี่ยนแปลงของโลกทั้งในปัจจุบันและอนาคต (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

แนวทางยุทธศาสตร์ที่สำคัญในการปฏิรูปการศึกษาปัจจุบันมีหลายประการ ซึ่งในแต่ละประการนั้น มีจุดมุ่งหมายที่จะจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีความสามารถและมีความสุข มีการจัดโครงสร้างการบริหารการศึกษาเปลี่ยนไปจากเดิม มีการยุบรวมกรมต่าง ๆ ในส่วนกลางเข้าด้วยกัน ทั้งนี้เพื่อขจัดความซ้ำซ้อนในการทำงาน และเอื้อให้เกิดการใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่างสถานศึกษาที่สังกัด โดยมุ่งหวังให้มีการกระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษาที่เป็นเครื่องมือที่สำคัญที่จะเพิ่มประสิทธิภาพ และประสิทธิผลในการจัดการศึกษา เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการ ดังนั้นกระทรวงศึกษาธิการจึงกระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษา ทั้งด้านการบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง ซึ่งหมายความว่าเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาจะมีอำนาจอิสระในการตัดสินใจในแต่ละเรื่องโดยใช้เวลาสั้นลงด้วย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาจะพึ่งตนเองมากขึ้น โดยเฉพาะสถานศึกษาซึ่งเป็นหน่วยปฏิบัติงานที่มีความสำคัญมากที่สุดในการจัดการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2556) ดังนั้นสถานศึกษา ซึ่งมีผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้บังคับบัญชา และรับผิดชอบการบริหารงานของสถานศึกษาที่มีโครงสร้างการบริหารงานตามกฎหมาย จะสามารถบริหารสถานศึกษา ให้มีคุณภาพ และประสิทธิภาพตามนโยบายและเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาได้มากขึ้นอย่างแน่นอน ขึ้นอยู่กับทักษะการบริหารงาน (สำนักงานคณะกรรมการ

การศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552) ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษา เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาคือ บุคคลที่เป็นกลไกสำคัญ ที่จะทำให้การดำเนินงานของสถานศึกษามีประสิทธิภาพ และสามารถพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้บรรลุเป้าหมายได้ ทั้งนี้เพราะผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีอำนาจ และหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย และตัดสินใจในระดับสถานศึกษา ภายใต้ข้อจำกัด และเงื่อนไขของทรัพยากร ได้แก่ คน เงิน วัสดุและการจัดการเป็นสำคัญ ซึ่งการบริหารงานของผู้บริหารจำเป็นต้องมีทักษะในการบริหารสถานศึกษา ดังที่ เดรกและโรว์ (Drake and Roe, 1986) ได้กล่าวถึง ทักษะของผู้บริหารที่สำคัญ มี 5 ด้าน คือ 1) ด้านความคิดรวบยอด 2) ด้านมนุษยสัมพันธ์ 3) ด้านการเรียนการสอน 4) ด้านเทคนิค และ 5) ด้านความรู้ความคิด ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรจะพัฒนาตนเอง ให้เป็นผู้บริหารสถานศึกษาที่มีศักยภาพ และคุณภาพโดยเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ และความเข้าใจในการบริหารงานเป็นอย่างดี กล้าคิด กล้าพูด กล้าตัดสินใจ มีคุณธรรม จริยธรรม เป็นผู้มีความคิดสร้างสรรค์ มีวิสัยทัศน์กว้างไกล ทันสมัย ทันเหตุการณ์ และรู้จักระดมทรัพยากร มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ผู้เรียนเป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ และมีความ รับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ด้วยการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม บูรณาการ การจัดการศึกษาบนพื้นฐานของความรับผิดชอบต่อที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2561) ได้กำหนดนโยบายเพื่อพัฒนา การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้ 1) ด้านการจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคง 2) ด้านการพัฒนาคุณภาพ ผู้เรียนและส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน 3) ด้านการส่งเสริม พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา 4) ด้าน โอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียม การเข้าถึง บริการทางการศึกษา 5) ด้านการจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และ 6) ด้านการพัฒนากระบวนการจัดการและส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ทั้งนี้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นหน่วยงานที่นำนโยบายสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติเพื่อให้บรรลุตามเป้าประสงค์อย่างเป็นรูปธรรม รวมทั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ได้นำนโยบายดังกล่าวมาปฏิบัติ ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องบริหารจัดการ การศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายและมาตรฐานการศึกษา ตลอดจนการประสาน ส่งเสริม และสนับสนุนให้บุคคล ครอบครัว และสถาบันทางสังคม มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลาย เพื่อการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรม ในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เป็นหน่วยงานที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแล

ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา

จากความสำคัญและปัญหาดังกล่าวจะเห็นได้ว่าทักษะการบริหาร มีความสำคัญต่อผู้บริหารสถานศึกษา ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย ด้านเทคนิค วิธี ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านความคิดรวบยอด ด้านความรู้ความคิด ด้านการศึกษาและการสอน ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู สำหรับนำไปใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู
2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดของสถานศึกษา

สมมติฐานของการวิจัย

1. ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู จำแนกตามวุฒิการศึกษา แตกต่างกัน
2. ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน แตกต่างกัน
3. ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา แตกต่างกัน

วิธีการดำเนินงานวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 71 คน และครูผู้สอน จำนวน 867 คนในสถานศึกษา อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู รวม 938 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 28 คน และครูผู้สอน จำนวน 245 คน ในสถานศึกษาอำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู รวม 273 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเทียบหากลุ่มตัวอย่างของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan 1970) และสุ่มกลุ่ม

ตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดของสถานศึกษาเป็นชั้นในการแบ่ง

2. ตัวแปร

2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่

1.1.1 วุฒิการศึกษา จำแนกเป็น

- 1) ปริญญาตรี
- 2) สูงกว่าปริญญาตรี

1.1.2 ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน จำแนกเป็น

- 1) ต่ำกว่า 5 ปี
- 2) ตั้งแต่ 5 – 10 ปี
- 3) มากกว่า 10 ปี ขึ้นไป

2.1.3 ขนาดของสถานศึกษา จำแนกเป็น

- 1) ขนาดเล็ก
- 2) ขนาดกลาง
- 3) ขนาดใหญ่

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอ
นากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู

- 1) ด้านเทคนิควิธี
- 2) ด้านมนุษยสัมพันธ์
- 3) ด้านความคิดรวบยอด
- 4) ด้านความรู้ความคิด
- 5) ด้านการศึกษาและการสอน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามมีจำนวน 1 ฉบับแบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
อำเภอตากกลาง จังหวัดหนองบัวลำภู ซึ่งกำหนดคะแนนแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้ (ธานินทร์ ศิลป์จารุ.
2560)

5 หมายถึง มีบทบาทการทำงานเป็นทีมระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีบทบาทการทำงานเป็นทีมระดับมาก

3 หมายถึง มีบทบาทการทำงานเป็นทีมระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีบทบาทการทำงานเป็นทีมระดับน้อย

1 หมายถึง มีบทบาทการทำงานเป็นทีมระดับน้อยที่สุด

4. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการ
ตามลำดับขั้นตอนโดยศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถาม ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้าง
แบบสอบถามและปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อดำเนินการ

2. สร้างแบบสอบถามตามที่ได้ศึกษาแล้วเสนอที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ เพื่อ
ตรวจสอบและแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

3. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อขอความ
อนุเคราะห์ในการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง
ระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Index of Objective Congruence: IOC) ดังนี้

+1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์

-1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์

ได้ค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหา โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถาม
แต่ละข้อกับวัตถุประสงค์ของแบบสอบถาม เท่ากับ 1.00

4. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามที่คุณเชี่ยวชาญและประธานกรรมการที่ปรึกษา
การศึกษาค้นคว้าอิสระ จากนั้นนำไปทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน
และนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์

5. นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยการหาค่า
สัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.98

6. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความเชื่อมั่นแล้วไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด เพื่อนำผลมาวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์และสมมุติฐานการวิจัยต่อไป

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจาก วิทยาลัยพิชญบัณฑิต ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู เพื่อแจ้งให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย และขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

2. ส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลพร้อมแบบสอบถามให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู และกำหนดวันรับคืนแบบสอบถาม

3. นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาวิเคราะห์ข้อมูล

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลในการคำนวณหาค่าทางสถิติดังกล่าว โดยอาศัยการคำนวณจากโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละฉบับ

2. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดของสถานศึกษา วิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ

3. ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำค่าเฉลี่ยไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ในการแปลความหมายเป็นช่วงคะแนน ดังนี้ (ธานินทร์ ศิลป์จารุ. 2560)

4.51 - 5.00 หมายถึง มีบทบาทการทำงานเป็นทีม อยู่ในระดับมากที่สุด

3.51 - 4.50 หมายถึง มีบทบาทการทำงานเป็นทีม อยู่ในระดับมาก

2.51 - 3.50 หมายถึง มีบทบาทการทำงานเป็นทีม อยู่ในระดับปานกลาง

1.51 - 2.50 หมายถึง มีบทบาทการทำงานเป็นทีม อยู่ในระดับน้อย

1.00 - 1.50 หมายถึง มีบทบาทการทำงานเป็นทีม อยู่ในระดับน้อยที่สุด

4. วิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู เปรียบเทียบตามวุฒิการศึกษา โดยการทดสอบค่าที (t-test) และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานกับขนาดของสถานศึกษา ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีของเชฟเฟ (Scheffe') (สุพรรณ สุกมลสันต์. 2560)

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ข้อมูลของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 165 คน คิดเป็นร้อยละ 60.44 และระดับสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 39.56 มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 16.12 ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานตั้งแต่ 5 – 10 ปี จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 30.40 และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมากกว่า 10 ปี ขึ้นไป จำนวน 146 คน คิดเป็นร้อยละ 53.48 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 23.08 สถานศึกษาขนาดกลาง จำนวน 155 คน คิดเป็นร้อยละ 56.78 และสถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 20.15

2. ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ทักษะด้านความรู้ความคิด ทักษะด้านการศึกษาและการสอน ด้านเทคนิควิธี และด้านความคิดรวบยอด

3. การเปรียบเทียบทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดของสถานศึกษามีดังนี้

3.1 ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

3.2 ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

3.3 ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้ มีประเด็นสำคัญเกี่ยวกับทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู ดังต่อไปนี้

1. ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความเห็นตรงกันว่า การบริหารเป็นกระบวนการสำคัญซึ่งการดำเนินงานประกอบด้วย การวางแผน การจัดรูปงาน และระบบกำลังคน การจูงใจและการควบคุม การดำเนินงานของบุคคลภายในหน่วยงานหรือองค์กร เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมาย ที่กำหนดไว้ในการจัดหน่วยงานหรือองค์กรนั้น ผู้บริหารจะต้องมีทักษะ วิธีการ ปัจจัยหรือ ทรัพยากรเป็นวัตถุดิบสำคัญสำหรับดำเนินงาน (นิพนธ์ อนันตชาติ, 2550) และเดรค และโรว์ (Drake and Roe. 1986) ที่ได้กล่าวถึง แนวคิดเกี่ยวกับทักษะในการบริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย ทักษะด้านเทคนิควิธี เป็นทักษะความรู้ ความเชี่ยวชาญ และความชำนาญในกิจกรรม อย่างใดอย่างหนึ่ง พร้อมทั้งมีความคล่องแคล่วในการใช้เครื่องมือ และเทคนิควิธีการในการทำกิจกรรม ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ เป็นทักษะที่ช่วยให้ผู้บริหารทำงานกับปัจเจกบุคคลหรือกลุ่มบุคคลได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วยการสร้างพลังแห่งความร่วมมือของทีมงานเพื่อบรรลุเป้าหมาย ขององค์การ ทักษะด้านความคิดรวบยอด เป็นความสามารถที่จะประสานสิ่งต่าง ๆ เข้าด้วยกัน ผู้บริหารจำเป็นจะต้องรู้ถึงการพึ่งพาอาศัยกันของส่วนงาน และเข้าใจความซับซ้อนขององค์การทั้งหมด สามารถมองเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ ภายในองค์การหรือเรียกว่า ทักษะทางมโนมิติ ทักษะด้านความรู้ความคิด เป็นทักษะที่ผู้บริหารจำเป็นต้องมีความรู้ความคิด มีสติปัญญา และมีวิสัยทัศน์ ซึ่งทักษะทางด้านนี้เป็นทักษะพื้นฐานของผู้บริหาร ทักษะด้านการศึกษาและการสอน เป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้บริหาร ในฐานะเป็นผู้นำทางวิชาการศึกษา ซึ่งจะต้องมีความรู้ความ เข้าใจการสอนและการเรียน ดุษณี ศรีประเสริฐ (2554) ได้ศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เสาวภา พรเสนาะ อัมพวัน ประเสริฐภักดี และสายตา ประเสริฐภักดี (2556) ได้ศึกษา ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาตามความเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน เพราะว่าครูส่วนใหญ่ ทั้งระดับการศึกษาปริญญาตรีและ ปริญญาโท ต่างมีความเห็นสอดคล้องตรงกันว่า ผู้บริหารสถานศึกษาได้ใช้ทักษะการบริหารที่เหมาะสม ดังที่ ประกอบ บุปรัตน์ (2552) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกลไกสำคัญไม่มีอิทธิพลสูงสุดต่อคุณภาพของผลลัพธ์ที่ได้จากระบบ

การศึกษาประสิทธิภาพของการบริหาร และประสิทธิผลของสถานศึกษา นักวิชาการหลายท่านมีความเห็นตรงกันว่าความสำเร็จหรือความล้มเหลวทางการศึกษานั้นขึ้นอยู่กับผู้บริหารส่วนหนึ่งดังนั้นผู้บริหารจึงเป็นตัวแปรสำคัญในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ผู้บริหารการศึกษายุคใหม่ จึงต้องมีความรู้ความสามารถ ทักษะและประสบการณ์ทางการบริหารการศึกษาเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้ทันสมัยเหมาะสมกับ การเปลี่ยนแปลงของโลก

3. การเปรียบเทียบทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน เพราะว่า ครูส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงาน ต่างมีความเห็นสอดคล้องต้องกันว่าผู้บริหารสถานศึกษาได้ใช้ทักษะการบริหารที่เหมาะสม ดังที่ ญัฐยานัน โพรธิชาธาร (2553) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้มีบทบาทในการกำหนด นโยบายของสถานศึกษา จัดโครงสร้างสถานศึกษา และเป็นผู้นำทางวิชาการ มีทักษะความคล่องตัวในการบริหารงานด้านวิชาการ การบริหารงานด้านบุคลากร การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานทั่วไป สร้างขวัญและกำลังใจ แก่บุคลากร และส่งเสริมสนับสนุนพัฒนาบุคลากรในการจัดทำวิจัย จัดการทรัพยากรในชุมชนเพื่อก่อประโยชน์ให้กับสถานศึกษา สร้างความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับชุมชน เพื่อพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพ และ จรัส เลิศจามีกร (2554) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำการพัฒนาสถานศึกษาในทุก ๆ ด้านวางแผนการปฏิบัติงาน กำหนดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพของผู้เรียนและบุคลากร ในสถานศึกษา อำนวยความสะดวกให้กับครูในการทำงาน สร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและสังคม บริเวณสถานศึกษา

4. การเปรียบเทียบทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน เนื่องจากการที่จะบริหารงานได้สำเร็จตามที่มุ่งหวัง จะต้องมิตักษะขั้นพื้นฐาน 5 ประการ คือ ทักษะด้านคิดรวบยอด ทักษะด้านมนุษย ทักษะด้านเทคนิค ทักษะด้านการศึกษาและการสอน และทักษะด้านความรู้ความคิด และต้องฝึกฝนให้เกิดขึ้นกับตนเอง สถานศึกษาไม่ว่าขนาดใหญ่ ขนาดกลางหรือขนาดเล็ก ต่างก็ใช้ทักษะการบริหารเดียวกัน จึงทำให้ผู้บริหารสถานศึกษา มีทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัย บุญยวรรีย์ เสวตวงศ์สกุล, ไมตรี จันทรา และกริธา วีระพงศ์ (2557) ได้ศึกษา ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา มีทักษะการบริหารไม่แตกต่างกัน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2556). **คู่มือการบริหารโรงเรียนในโครงการพัฒนาการบริหารรูปแบบ**
นิติบุคคล. กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ.
- ณัฐยานัน โปธิชาธาร. (2553). **การปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา**
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- ดุษณี ศรีประเสริฐ. (2554). **ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน**
เขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ (2560). **การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ SPSS และ AMOS.**
 กรุงเทพฯ : สามัญบิสซิเนสอาร์แอนด์ดี.
- นิพนธ์ อนันตชาติ. (2550). **ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของข้าราชการครู**
ในอำเภอเมืองชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1.
วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- บุญยวีร์ย์ เสวตวงศ์สกุล และคณะ. “ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
 สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราชเขต 3”. **วารสารบัณฑิตศึกษา.**
 11,53 (เมษายน – มิถุนายน) : 187.
- ประกอบ คุปรัตน์. (2552). **ผู้บริหารสถานศึกษาชื่อและความหมาย (ออนไลน์) 10 พฤษภาคม 2560.**
 จาก : http://pracob.blogspot.com/2009/11/blog-post_1389.html
- สุพัฒน์ สุกมลสันต์. (2560). **การเปรียบเทียบก่อนและหลังการทดสอบรวมเพื่อการวิจัย.**
วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์. 9(2) กรกฎาคม-ธันวาคม 2560 : 61
- เสาวภา พรเสนาะ อัมพวัน ประเสริฐภักดิ์ และสายตา ประเสริฐภักดิ์ (2556). “การศึกษาทักษะการ
 บริหารของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัด
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด” **วารสารวิจัยรำไพพรรณี 7 (2) : 36-42.**
- Drake, T.L, and Roe, W.H. (1986). **The Principal Ship.** 3 rd ed. New York : Macmilan.
- Krejcie, R.V. and Morgan. D.W. (1970). "Determining Size for Research Activities,"
Education and Psychological Measurement. 30(3) : 607-610.